

Ячменьова Є. В.

*студентка факультету психології, політології та соціології
Національного університету "Одеська юридична академія "*

ГАЛАКТИКИ ПОЛІТИЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ: ВІД ГУТЕНБЕРГА ДО КАСТЕЛЬСА

Сучасний політичний процес охоплює різні сфери та безпосередньо торкається комунікативних процесів. Очевидно, що комунікація є важливим напрямом врегулювання взаємовідносин між громадянами та владою.

Протягом усієї історії людства, інформація сприймається через спілкування, діалог, комунікацію. І з часом сформувалася певна класифікація форм сприйняття даних за засобами презентації та сприйняття інформації. Зокрема, виділяють вербальну, аудіальну, візуальну, а також комбіновану візуально-вербальну, вербально-візуальну, аудіально-вербальну, аудіально-візуальну інформацію. Уміння правильно оперувати даними і відповідним чином інтерпретувати їх, може сприяти впливу на політичну свідомість та політичну поведінку індивіда. В окремих випадках можна говорити про політичні маніпуляції. Сьогодні це особливо рельєфно простежується через вплив комунікацій на політичний вибір індивіда.

Людина ХХІ століття робить вибір щодня, для цього вона приймає і обробляє велику кількість даних різними способами. При цьому, слід враховувати «...амбівалентність інформаційних повідомлень» в мережі Інтернет, «конструювання політичних подій у мас медіа за законами розважальних програм», а також те, що сучасні «Мас медіа не тільки передають інформацію, за їхньої безпосередньої участі створюється цілісна система інтерпретації політичної реальності» [3, с. 30].

Сприйняття індивідом інформації залежить від того, через які канали він сприймає інформацію: індивід запам'ятовує лише 15% інформації на слух, у той час, як візуально - до 25%. При

поєднанні цих способів, показник сприйняття покращується до 65%. Сучасні політичні комунікації формуються під впливом стрімкого розвитку інформаційно - комунікаційних технологій, а також завдяки широкому проникненню технологій інформаційного суспільства. Сучасна людина, читаючи новини через електронний ресурс, крім тексту, також сприймає аудіо-або відео. Таким чином, інформація засвоюється набагато краще, а отже, й потужність її впливу посилюється.

Маршалл Маклюен у 1962 році у роботі «Галактика Гутенберга» описує етапи розвитку цивілізації, які пройшло людство, перш ніж дійти до сучасної інформаційної спільноти.

М. Маклюен стверджує, що на початковому етапі розвитку комунікацій (дописемна культура) більшу увагу надавали тактильному контакту. Спілкуючись між собою, люди передавали та поширювали необхідні дані. Суб'єкти відфільтровувати повідомлення, що надходили, спілкуючись лише на ті теми, які їм були цікаві і дослухались та сліdkували за переконаннями тих мислителів, світогляд яких розділяли. Наслідування жорсткої моделі комунікативної поведінки виступало необхідним соціальним регулятором.

Другим етапом розвитку М. Маклюен називає «Галактику Гутенберга» - друкарську епоху. Автор стверджує, що нова ера дарує людині «зір замість вуха», а створення писемно-друкованого видання змусило людей надавати більшу увагу візуальному сприйняттю інформації. Саме тоді велику увагу починають приділяти писемним наказам і трактатам. А у суспільстві почала розвиватись нерівність, яка була виражена у доступі до ресурсів. Доведено, що 80% усієї інформації людина сприймає через зір: яскраве й ефектне зображення набагато швидше привертає увагу людини.

Беручи до уваги темп розвитку глобальних процесів комунікацій, М. Маклюен передбачає нову еру «комунікативної революції». Це період, у якому людина засвоює набагато більшу кількість повідомлень,

використовуючи різні способи одночасно, як візуальний і слуховий. «... ця електронна революція для представників відкритих суспільств стала чи не більш приголомшливою, ніж революція, пов'язана фонетичною писемністю, яка прискорила розвиток і розпад древніх племінних закритих суспільств» [1, с. 14]. При поєднанні цих способів, підвищується продуктивність поширення та засвоєння інформації. Як приклад можна навести те, що слухаючи промову певного політика або діяча і паралельно дивлячись його відеозвернення, ми зовсім інакше реагуємо та сприймаємо інформацію, яку намагається донести оратор, оскільки, звертаючи увагу на його манеру, а також чіткість і доступність мовлення, нам набагато легше сформулювати думку щодо нього.

У ХХ столітті, після появи телебачення, а особливо - та мережі Інтернет, комбінована форма комунікації (аудіо - вербальна - візуальна) набуває поширення. М. Маклюєн наголошує на тому, що продовжуючи нераціональне використання можливих ресурсів, суспільство перетворюється на «глобальне село», у якому дуже легко маніпулювати думкою та оцінкою людей.

Так, уже зараз кожен політик має свою офіційну сторінку у соціальних мережах, де він вільно висловлює свою думку не завжди раціонально та тверезо міркуючи, але, незважаючи на це, все ж впливаючи певним чином на громадську думку.

У роботі «Галактика Інтернет» Мануель Кастельс стверджував, що технічні перетворення впливають на процеси створення, обміну і розповсюдження цінностей.

М. Кастельс наголошує, що Інтернет став причиною виникнення економіки, яка базується на нових правилах і методах виробництва, що, у свою чергу, змінило людські цінності. У певному сенсі мета такої діяльності полягає у тому, щоб заповнити світ технологіями, а як винагороду отримати гроші і владу на фінансових ринках.

Та виникнення й розвиток мережі Інтернет у свою чергу

змусило людей поділитись на спільноти, які мають інтереси, що їх об'єднують. По-перше, індивіди отримали можливість доступу до інформації та розширення знань щодо теми, яка їх цікавить. По-друге, «У той час, як технології не гарантують свободу, Інтернет насправді виступає потужним інструментом як для особистої свободи, так і свободи суспільства» [2, с. 5]. Саме у мережі Інтернет людина може вільно висловлювати свою думку, спілкуватись на провокуючі теми, а також агітувати інших наслідувати свою ідеологію, ховаючись під «ніком». Сьогодні думка про те, що віртуальний світ з часом замінить живе спілкування вже не здається такою неймовірною. А так, слідкуючи за останніми тенденціями і новинами світу змінюється і наше відношення до цих подій, а з приходом ери Галактики Інтернет людина взагалі стала суб'єктом цього механізму.

Яскравим прикладом впливу комунікацій на формування політичного вибору індивіда є явище політичної агітації, яка проводиться через соціальні мережі. Варто зазначити, що політика загалом потребує спеціальних засобів інформаційного обміну задля підтримки зв'язку з суб'єктами політики більше, ніж інші види суспільної діяльності. Так можна звернути увагу на вибори Президента України, коли значна частина політичної агітації проходила в соціальних мережах, що мало позитивні наслідки для кандидатів.

Сьогодні політична думка індивіда формується за рахунок не стільки об'єктивних оцінок кандидата або партії, скільки за тим образом, який створили політтехнологи і який пропагується засобами інформації. Наприкінці роботи М. Кастельса «Інтернет-Галактика» наведено невеличкий словник термінів, які стосуються поширення інформації через Інтернет [2, с. 283-286]. Можна стверджувати, що усі ці терміни поширились на політику та простір політичної комунікації. Годі уявити сучасний політичний та виборчий процес у будь-якій країні світу без «кластерів», «кастомізації товарів»,

«мережоцентричних війн», «хакерів» тощо.

Інтернет у політиці - це основний канал розповсюдження інформації. Саме за допомогою Інтернету формуються нові явища політики. Це виражається у перетворенні політиків не просто на медійних особистостей, а на зірок. Але більш поширеним є інший варіант - коли самі зірки стають політиками, просуваючи розроблений медіа продукт у політичному просторі.

Список використаних джерел:

1. Маклюен М. Галактика Гутенберга: Становлення людини друкованої книги / Маршалл Маклюен. - Київ: Ніка-Центр, 2008. - 392 с.
2. Кастельс М. Інтернет-Галактика. Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства / Мануель Кастельс - Київ: Ваклер, 2007. - 304 с.
3. Яковлев Д.В. Політична взаємодія як комунікативний процес: демократизація, медіатизація, раціоналізація / Денис Вікторович Яковлев. - Одеса: Астропринт, 2009.- 288с.